

A Vízbiztonsági Fórum 2018. évi összehívását megalapozó összegzés

A Balaton vízi biztonsági rendszere Európában egyedülálló, ennek további javítására a növekvő látogatottság, az időjárási változások, a vendégkör változó összetétele, valamint az ezekkel együtt járó 2017. évi balesetek okán a BFT Közbiztonsági Testülete egy prevenciós munkaprogram kidolgozásáról és bevezetéséről döntött.

Elemző vizsgálat elkészült a 2017. évi balesetek okairól a Balatoni Vízürendészeti Rendőrkapitányság, a Meteorológiai Intézet és a Vízümentők Magyarországi Szakszolgálat szakértőinek együttműködésével. Ennek alapján a BFT munkaszervezete támogatta, hogy a 2018. évben az érintett, érdekelt szervezetek bevonásával a célszerű és szükséges intézkedések előkészítésére, az addig felmerült javaslatok véleményezésére, kiegészítésére a munkát folytassuk, a javaslatokat egy fórumon a lehető legszélesebb érintetti kör bevonásával vitassuk meg.

Az előkészítés első szakaszában született munkaanyag a kérdések körét, az érintett szervezetek összeállítását, az együttműködésre felkérendő szervezetek listáját, az előkészítő szakaszban megfogalmazott aggályokat és javaslatokat tartalmazta.

A helyzetfelmérést követően több irányba indultunk a szükséges megoldások keresésére:

- Jogi-, szabályozási környezet vizsgálata;
- Működő mentési, technikai megoldások összehasonlítása az eseményekkel, a lehetséges új megoldások feltárása;
- Meteorológiai jelenségek összefoglalása, valamint azok élettani ráhatásainak elemzése a tragédiáknál;
- Ismeretek, felkészültség mértéke, szintje, színvonala;
- Kommunikációs kapcsolatok, információs mechanizmusok hatása.

Mindezeket a kérdéseket szakértői szinten ismét véleményeztettük, amelynek eredményeképpen az alábbi következtetéseket lehetett levonni:

- A szabályozási-, jogi környezethez a bekövetkezett eseményeknek közvetlen kapcsolata nem volt;
- A rendelkezésre álló riasztási-, prevenciós- és mentési eszközök, technikák és személyzet növelésével sem lehetett volna a bekövetkezett tragédiák legnagyobb részét elkerülni;
- A meteorológiai helyzetek közül a hosszan tartó hőségnek az élettani hatásai kismértékben befolyásolhatták az áldozatok viselkedését;
- A helyi adottságok alapos ismerete (marásvonal helye, vízmélység viharjelző állomás elhelyezkedése) néhány esetben segíthetett volna a helyes döntés meghozatalában;
- A személyes adottságok (úszni tudás, józan tudati állapot fenntartása, fizikai-, egészségi állapot) nem ismerete, a rendelkezésre álló információk figyelmen kívül hagyása, vagy a rossz döntések több esetben közvetlen, vagy közvetett okként bizonyíthatóak voltak;
- A lokális, adaptív tájékoztatási tevékenység növelése, a helyi specialitások kiemelése javíthatná a személyes döntések eredményét;

- Az általános tájékoztatás média körének bővítése, az időpontok sűrítése és a kommunikációs környezet helyes kiválasztása segíthetett volna a körülmények és a személyes adottságok helyes felismerésében;
- A különböző életszakaszban lévő vendégkör más-más kommunikációs megközelítést igényel, más-más csatornákon és megkülönböztető tartalommal.

A fentiek összegzése után elkészült munkaprogramot még a megvalósítás kezdete előtt megalapozott **tartalommal, feltétel rendszerrel és meghívotti körrel** kívánjuk megvitatni a 2018. júniusi Fórum keretében, a kérdés eredményes megközelítése érdekében. Lényeges hogy a valós tényezők pontos meghatározására koncentráljunk annak érdekében, hogy egyetlen szolgáltatói kör, idegenforgalmi tényező se érezze, hogy a problémának központi-, jellemző-, vagy egyetlen forrása ő. Ugyanakkor fontos, hogy a megközelítés a *gondoskodás* és nem az *elriasztás* irányából legyen értelmezhető. A meghívotti körben a szolgáltatók-, az érintett felhasználói, vagy vendég réteg, a média és a szolgálatok (mentők, rendőrség, vízimentők stb.) képviselői is legyenek jelen. Ezen kívül egyetlen személyt, vagy szervezetet sem szabad kirekeszteni a folyamatból. Fontos, hogy minden megszólaló vállalja a véleményét a nyilvánosság előtt is.

Már a munka első szakaszában számos kérdés, aggály és javaslat hangzott el, merült fel, azonban ezek háttérét, relevanciáját nem vizsgáltuk. Értékelés és sorrend, vagy valóság tartalom vizsgálata nélkül - mintegy gondolat ébresztésként - összefoglaltuk ezeket.

Kérdések:

- Hogyan alakultak a vízi halálesetek számai az utolsó 15 évben?
- Hogyan csoportosíthatóak a halálesetek?
- Melyek a külső okok, tényezők?
- Mi az áldozat felelőssége, közreható tényezője?
- Mi a környezet (család, barátok, iskola, szolgáltatók stb.) felelőssége?
- Elegendő-e a jogszabályi háttér a tragédiák elkerülésére?
- Elegendő-e a helyszíni prevenció a tragédiák elkerülésére?
- Szükséges-e további szigorítás?
- Szükséges-e az egyéni védőeszközök kötelező használatának előírása?
- Növelni kell-e a lokális tájékoztatást, felkészítés körét, módszereit?
- Mi a média lehetőségei a tájékoztatásban, felkészítésben?

Aggályok:

- Nem rontja-e a Balaton vonzerejét, ha napirendre tűzzük a kérdést?
- Nem riasztja-e el a vendégeket a Balaton és a strandeszközök használatától a kérdés tárgyalása?
- Nem terheljük-e feleslegesen az eszközkölcsonzókat, ha újabb kötelezettségek jelentkeznek a biztonság növelése területén?
- Nem avatkozunk-e be túlzottan a személyek önrendelkezésébe, ha viselkedésüket túlszabályozzuk?
- Lesz-e elegendő forrás a prevenció fokozására, a tájékoztatásra és felkészítésre?
- A 2016-17. évek eseteiből kiindulva valóban megakadályozható-e a felelőtlenség?

Javaslatok:

- Készítsünk egy prevenció programot, amelynek elemeit központi forrásból terveztessük meg, a kijelölt mintaprojekt-helyszíneken valósítsuk meg és az elkészült kiviteli terveket, prevenció információs-, tájékoztató- és felkészítő anyagokat - azok tartalmi hordozóit - ingyesen biztosítsuk minden résztvevő szervezet számára.

- Az előzőekben jelzett mintaprojekt szerinti tartalommal minden strand készíttesse el a tájékoztató táblákat a strand körüli meder viszonyokról és a veszélyeiről szóló tájékoztató anyagokat.
- Naponta többször és több nyelven adjon a strand tájékoztatást a veszélyforrásokról.
- Az eszközkölcsozók számára javasoljuk a kötelező mentőmellény viseltetését, illetve a megfelelő mentőmellény és más mentési eszköz beszerzését.
- A TV, rádió, internet, applikációk és írott sajtó rendszeresen foglalkozzon a víz, a Balaton jellemzőivel és a személyes felelősség kérdésével.
- Növelni kell a strandi mentőrök számát, részvételüket a helyi prevencióban, ki kell alakítani a prevenció járőrözést, a prevenciót segítő iskolai programokat.
- A horgászok számára javasoljuk az automata mentőmellény használata.
- A horgászok esetén is el kell érni a vízben tartózkodás idejére a 0% alkohol szintet.
- A viharjelzés működjön december elejéig, növeljék a jelző állomások számát, néhány helyen a tó-közepi megoldás lehetőségét vizsgálják meg.
- Legyen kötelező minden vízben tartózkodó, vízi járművet használó számára a nyomkövetés és a segélykérés automatizálása. Akár saját mobiltelefon és HELP alkalmazásával, akár erre kialakított más módszerrel.
- Nagyobb publicitást kell biztosítani az okos-telefonokon már most is elérhető ingyenes biztonsági és meteorológiai applikációk számára. (Pl: BalatonHelp, MeteÓra, Tavihar.)
- Legyen kötelező a strandi belépő mellé a biztosítás, a biztosítási díjból növelni kell a vízbiztonsági erőforrásokat, eszközöket.

Mindezek a gondolatok is megalapozták, hogy szükséges az összes érintett bevonásával értékelni a helyzetet és konszenzus alapján kiegészíteni az intézkedési tervet, javaslatot megfogalmazni a helyzet további javítására.

Siófok, 2018. május. 22.

Jamrik Péter
közbiztonsági tanácsos,
a BFT KT elnöke